

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

363

Vragen van de leden **Ploumen** en **Van den Hul** (beiden PvdA) aan de Ministers van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en voor Rechtsbescherming over *het ontlopen van strafvervolging na genitale verminking* (ingezonden 24 augustus 2020).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming), mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 8 oktober 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 4105.

Vraag 1, 2

Hoe oordeelt u over het bericht «Het kanaal over voor een besnijdenis»?¹
Bent u ervan op de hoogte dat ouders dat hun kinderen naar het Verenigd Koninkrijk emigreren om zo strafvervolging na het besnijden van hun dochters te ontlopen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 1, 2

Ik vind het een zorgwekkend bericht dat Somaliërs uit Nederland zouden emigreren naar het Verenigd Koninkrijk (VK) om strafrechtelijke vervolging voor vrouwelijke genitale verminking (VGV) te ontlopen. Somaliërs die inmiddels een nationaliteit van een EU-lidstaat hebben kunnen zich vanwege het recht van vrij verkeer van personen binnen de Europese Unie bewegen en vestigen. Asielstatushouders hebben in een andere EU-lidstaat een verblijfsvergunning nodig. Het is bekend dat Somalische gezinnen die in Nederland een asielstatus hebben gekregen soms emigreren naar het VK. Dit kan om verschillende redenen gebeuren, bijvoorbeeld vanwege de grote Somalische gemeenschappen in het VK of om economische redenen. Het is mij niet bekend dat Somalische statushouders verhuizen met als doel om strafvervolging voor het besnijden van hun dochters te ontlopen.

Vraag 3, 7

Is het u bekend dat door een maas in de wet ouders die geen permanente verblijfsvergunning hebben of Brits onderdaan worden niet kunnen worden vervolgd voor de besnijdenis van hun dochter(s)?

¹ De Groene Amsterdammer, 19 augustus 2020, «Het kanaal over voor een besnijdenis»

Bent u bereid om contact op te nemen met uw ambtsgenoot uit het Verenigd Koninkrijk om deze maas in de wet te dicht en meisjes beter te beschermen tegen genitale verminking?

Antwoord 3, 7

Naar aanleiding van de vragen van uw Kamer heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken contact opgenomen met de Britse autoriteiten. Uit dit gesprek is gebleken dat de aannahme dat een dergelijke maas in de Britse wetgeving bestaat feitelijk onjuist is.² In het Verenigd Koninkrijk is het – net als in Nederland – voor iedereen strafbaar om een meisje te besnijden. Nationaliteit, verblijfsstatus of verblijfplaats spelen alleen een rol indien de besnijdenis buiten het VK heeft plaatsgevonden. In het geval van besnijdenis in het buitenland is vervolging mogelijk indien de verdachte een Brits onderdaan is of langdurig verblijft in het VK. De definitie van langdurig verblijf is afhankelijk van de feiten van de zaak, maar wordt in elk geval ruim geïnterpreteerd: het betreft een verblijf dat niet van korte en tijdelijke duur is. Het is in deze definitie niet van belang of het verblijf legaal is. Ouders die geen permanente verblijfsvergunning hebben of Brits onderdaan zijn, kunnen dus wel vervolgd worden voor de besnijdenis van hun dochter. Op basis hiervan, en de reeds gevoerde gesprekken, zal ik geen verder contact opnemen met mijn ambtsgenoot in het VK.

Vraag 4

Kunt u een inschatting maken van het aantal gezinnen dat om deze reden naar het Verenigd Koninkrijk verhuist? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4

Nee. Zoals aangegeven in de antwoorden op vragen 3 en 7 blijkt dat er geen sprake is van een dergelijke maas in de wet. Ik kan dan ook geen inschatting maken van het aantal gezinnen dat om die reden naar het VK is verhuisd. Om een beeld te geven van het aantal Somalische gezinnen dat jaarlijks verhuist vanuit Nederland naar het VK, heb ik gegevens opgevraagd bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS houdt bij hoeveel personen die zijn geboren in Somalië vanuit Nederland naar het Verenigd Koninkrijk zijn geëmigreerd. In de periode van 2015 tot en met 2019 gaat het jaarlijks om tussen de 365 en de 722 personen. De volledige tabel is ook gepubliceerd, waarin ook onderscheid wordt gemaakt naar leeftijd en geslacht.³

Vraag 5

Bent u het met de mening eens dat alles op alles moet worden gezet om meisjesbesnijdenis te voorkomen?

Antwoord 5

VGV is een vorm van ernstige en – voor een deel van de slachtoffers – onomkeerbare mishandeling met grote gevolgen voor de mentale en fysieke gezondheid. Daarom zetten de Staatssecretaris van VWS en ik sterk in op het voorkomen van VGV. Het preventiebeleid bestaat uit een aantal generieke en specifieke maatregelen om VGV te voorkomen, bijvoorbeeld de inzet van sleutelpersonen en de verklaring tegen VGV. In de Actieagenda Schadelijke Praktijken zijn aanvullende maatregelen opgenomen om VGV te voorkomen.⁴ De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is ook van toepassing bij het signaleren, bespreekbaar maken en melden van (vermoedens van) VGV.

Vraag 6

Welke maatregelen kunnen worden genomen om te voorkomen dat ouders die hun dochter(s) genitaal laten verminken hun straf ontlopen?

² Zie voor meer informatie de Female Genital Mutilation Act 2003 en de website van het Openbaar Ministerie van het Verenigd Koninkrijk: <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/female-genital-mutilation-prosecution-guidance>.

³ <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2020/37/emigratie-van-somaliërs-naar-verenigd-koninkrijk-2015-2019>

⁴ Kamerstuk 28 345, nr. 228.

Antwoord 6

Zoals aangegeven in de antwoorden op vragen 3 en 7 blijkt dat er geen sprake is van een dergelijke maas in de wet. Ouders kunnen hun straf dus niet ontlopen door te verhuizen naar het VK.

Indien Veilig Thuis een melding krijgt dat er sprake is van reeds uitgevoerde VGV, zal Veilig Thuis hierover contact opnemen met de politie. De politie kan ook – in afstemming met het OM – ambtshalve opsporingsonderzoek doen. Het is vervolgens aan het Openbaar Ministerie (OM) om te bepalen of het opportuun is om te vervolgen. De expertise op het gebied van VGV is binnen de politie geborgd bij het Landelijk Expertisecentrum Eergerelateerd Geweld. Specifiek voor VGV is het wettelijk ook mogelijk gemaakt voor het OM om vervolging in te stellen als de besnijdenis in het buitenland heeft plaatsgevonden, om te voorkomen dat de straf wordt ontlopen.⁵

Vraag 8

Bent u bereid om aan te dringen op een Europese aanpak om te voorkomen dat op deze manier strafvervolging wordt voorkomen?

Antwoord 8

Uit onderzoek van het Europees Instituut voor Gendergelijkheid (EIGE) blijkt dat VGV in alle landen van de Europese Unie strafbaar is.⁶ Het ontlopen van strafvervolging binnen de Europese Unie is daarom niet mogelijk. Ik zie daarom geen reden om aan te dringen op een Europese aanpak met dit doel. In dit verband wijs ik nog op de Genderstrategie die de Europese Commissie op 5 maart jl. heeft gepresenteerd.⁷ Hierin staat dat de Europese Commissie maatregelen zal voorstellen om specifieke vormen van gendergerelateerd geweld, waaronder VGV, te voorkomen en te bestrijden.

⁵ Artikel 7 lid 2 sub d Wetboek van Strafrecht.

⁶ <https://eige.europa.eu/publications/female-genital-mutilation-european-union-report> (p. 43).

⁷ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4ed128c0-5ec5-11ea-b735-01aa75ed71a1/language-nl>